Verliezen en verspilling van voedsel in Nederland in 2024 – rapportage volgens Europese richtlijn en voortgang op KRA reductiedoel-stellingen

Voorheen Monitor Voedselverspilling – Update

Han Soethoudt, Martijntje Vollebregt

WAGENINGEN
UNIVERSITY & RESEARCH

In 2024 bedroeg de voedselverspilling in Nederland 2.314 kiloton, oftewel 129 kilogram per inwoner. Sinds het referentiejaar 2018 is het totale volume aan verspilling met 18% afgenomen en is de voedselverspilling per inwoner met circa 22% afgenomen. Voor de ketenschakels industrie is de afname in het totale volume 17%. Voor de ketenschakels distributie en consumptie bedraagt de afname in het volume per inwoner 13%.

Indicator	**Uitkomst in 2024**
Totale voedselverspilling	2.314 kiloton
Afname totale voedselverspilling t.o.v. 2018	- 18%
Voedselverspilling per inwoner	129 kg
Afname voedselverspilling per inwoner t.o.v. 2018	- 22%
Reductie voor verwerking en fabricage t.o.v. 2018	17% reductie in het totaal volume
Reductie voor distributie en consumptie t.o.v. 2018	13% reductie in het volume per inwoner

Aanleiding en doel

Met de herziene Kaderrichtlijn Afvalstoffen (KRA) gelden bindende reductiedoelen voor voedselverspilling[1,2] ten opzichte van het gemiddelde van de jaren 2021-2023 of een beargumenteerd ander referentiejaar. Voor de levensmiddelenindustrie, verwerking en fabricage, is het doel een reductie van 10% in het totale volume. Voor distributie en consumptie gezamenlijk geldt een reductie van 30% in het volume per inwoner. Onder distributie en consumptie valt de detailhandel en overige levensmiddelendistributie, alle buitenshuis consumptie (benoemd als restaurants en cateringdiensten) en huishoudens. De primaire productie wordt wel gemonitord, maar valt niet onder deze reductiedoelen.

Nederland zal een verzoek indienen bij de Europese Commissie om 2018 als referentiejaar te gebruiken[3]. Nederland is vroeg gestart met een nationale preventie- en reductieagenda. Door 2018 als referentiejaar te hanteren kan de sindsdien gerealiseerde ontwikkeling worden meegenomen in de beoordeling van de voortgang. De formele Europese invultabel en kwaliteitsrapportage worden via een afzonderlijk kanaal aan Eurostat aangeleverd waarbij voorgeschreven definities en methodieken gevolgd worden[4]. Dit Nederlandse rapport maakt de cijfers voorgeschreven volgens de Europese richtlijn[4] en de methoden en beperkingen toegankelijk voor beleid, onderzoek, bedrijven en andere betrokken partijen. Voortgang op de monitoring van voedselverspilling in sectoren in Nederland is door de Stichting Samen Tegen Voedselverspilling en Wageningen University & Research gerapporteerd[5].

Deze editie rapporteert het totale volume, de verdeling over de ketenschakels en de reducties ten opzichte van de EU doelstellingen vanaf 2018 over het jaar 2024.

Europese definitie en afbakening

Als voedsel bedoeld voor menselijke consumptie hiervoor niet wordt gebruikt en het materiaal niet ingezet wordt als veevoer, is er sprake van voedselverspilling[4]. In de voedselverspilling worden zowel eetbare als oneetbare delen meegenomen. Voedsel, en delen hiervan, die gecomposteerd, vergist, verbrand en gestort of geloosd worden zijn voedselverspilling. Deze hoofddefinitie maakt aansluiting op de Europese rapportage

https://doi.org/10.18174/724656, All rights reserved

mogelijk. Voor preventie en beleidssturing zijn aanvullende doorsneden nodig. Daarbij laat het onderscheid tussen eetbare en oneetbare delen zien welk voedsel in beginsel geconsumeerd had kunnen worden. Het onderscheid tussen vermijdbare en onvermijdbare verspilling helpt bepalen waar realistisch reductiepotentieel aanwezig is.

Voedsel dat wordt gedoneerd voor menselijke consumptie en materiaal dat als veevoer wordt ingezet, maken geen deel uit van het totale volume voedselverspilling. Deze verliezen uit de voedselketen worden wel afzonderlijk gerapporteerd in dit document, omdat zij inzicht geven in de bestemming van anders verloren gegaan voedsel en van voedselreststromen.

Omvang voedselverspilling in 2024, door de keten heen

In 2024 bedroeg de voedselverspilling 2.314 kiloton, oftewel 129 kilogram per inwoner. Figuur 1 geeft de verdeling van de verspilling gesplitst naar ketenschakel, zoals verlangd door de EU[1]:

- primaire productie: landbouw en visserij;
- verwerking en fabricage: verwerking van grondstoffen naar voedingsmiddelen en dranken;
- detailhandel en overige distributie van levensmiddelen: groot- en detailhandel, o.a. supermarkten;
- restaurants en cateringdiensten: alle buitenshuis eet- en drinkgelegenheden;
- huishoudens: huishoudelijk afval.

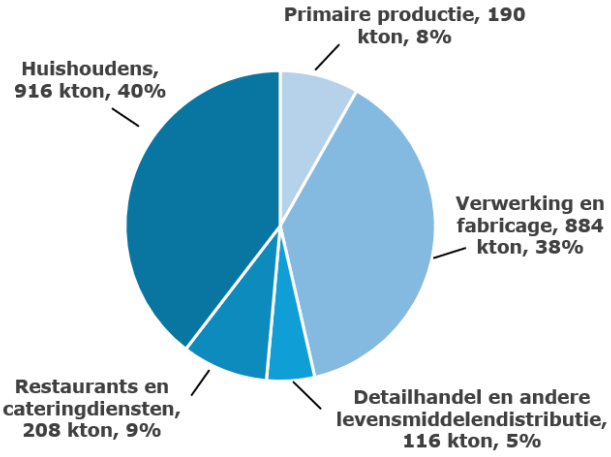

Ketenschakel	Voedselverspilling in 2024 (kiloton)
Primaire productie	190
Verwerking en fabricage	884
Detailhandel en andere levensmiddelendistributie	116
Restaurants en cateringdiensten	208
Huishoudens	916
Totaal	2.314

Figuur 1: Verdeling voedselverspilling (in kiloton) over ketenschakels in Nederland in 2024.

Veevoer en donaties

In 2024 is 19 kton gedoneerd aan de Voedselbank, in 2023 was dit 21 kton. De omvang van voedsel bedoeld voor menselijke consumptie wat naar veevoer is gegaan bedraagt 821 kiloton. In 2023 bedroeg dit 853 kiloton. Het verschil in het volume met bestemming veevoer tussen 2024 en 2023 is ten gevolge van een lager volume van de aardappelreststromen uit de verwerking.

Voortgang ten opzichte van de bindende KRA doelstellingen

De bindende KRA-doelen vragen om twee afzonderlijke beoordelingen met verschillende indicatoren. Voor verwerking en fabricage gaat het om reductie van het totale volume. Voor detailhandel en overige levensmiddelendistributie, restaurants en cateringdiensten en huishoudens gezamenlijk gaat het om reductie in het volume per inwoner.

- Voor **verwerking en fabricage is de best beschikbare huidige indicatie een cumulatieve reductie van 17% in het totale volume**.
- Voor **distributie en consumptie gezamenlijk is er een cumulatieve reductie van 13% per inwoner**.

https://doi.org/10.18174/724656, All rights reserved

Ontwikkeling ten opzichte van 2018

Figuur 2 toont de ontwikkeling van zowel het totale volume als het volume per inwoner ten opzichte van 2018. In 2024 lag het totale volume op 82% van het niveau van 2018, een afname van 18%. Per inwoner was sprake van een afname van circa 22%.

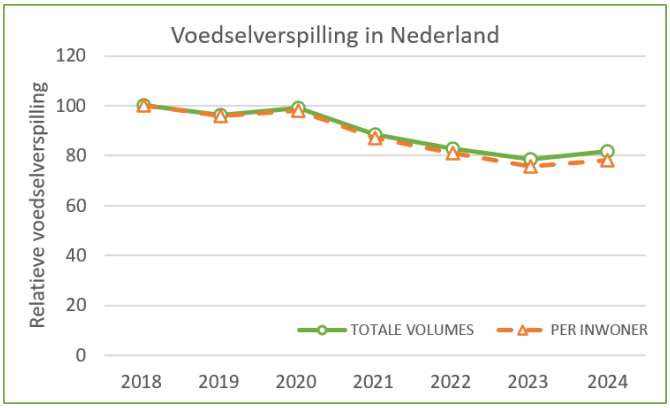

Figuur 2: Relatieve totale voedselverspilling en de verspilling per hoofd van de bevolking per jaar t.o.v. 2018.

Ontwikkeling ten opzichte van 2023

De nationale raming wordt mede beïnvloed door veranderingen in productievolumes, afvalstromen en de beschikbare gegevens. Hierdoor kunnen gerealiseerde verbeteringen op het niveau van sectoren, bedrijven en huishoudens in het nationale totaal gedeeltelijk buiten beeld blijven.

Ten opzichte van 2023 nam de geraamde voedselverspilling in 2024 toe. Het totale volume steeg met 4,1% en de verspilling per inwoner met 3,4%. Deze jaar-op-jaarontwikkeling voor 2023 en 2024 hangt mede samen met de volgende veranderingen:

- Voor een aantal producten met relatief hoge verliespercentages nam het productievolume toe, zoals bijvoorbeeld voor aardappelen, suikerbieten, wortels, uien, witte kool en vruchtgroenten. In de berekening van de primaire productie leidt dit tot een hoger geraamd volume dat wordt gecomposteerd.
- Voor huishoudens zijn de percentages voedselverspilling in de verschillende afvalstromen voor 2024 gebaseerd op interpolatie tussen de huishoudelijke onderzoeken uit 2022[6] en 2025[7] door het Voedingscentrum. Huishoudens zijn meer groente-, fruit- en tuinafval gaan scheiden en produceerden minder restafval. Eveneens zijn de aandelen van voedsel in de huishoudelijke afvalstromen veranderd in de periode tussen 2022 en 2025. De combinatie van veranderende afvalvolumes en aangepaste samenstellingspercentages beïnvloedt de geraamde ontwikkeling.

Methode & databronnen

De cijfers en gebruikte parameters worden jaarlijks geactualiseerd op basis van de meest recente beschikbare bronnen. Het totale volume is gebaseerd op statistieken over afvalverwerking en veevoer. Indien beschikbaar worden de volumes per ketenschakel gebaseerd op analyses van data afkomstig uit de ketenschakel, in samenwerking met Samen Tegen Voedselverspilling, het Voedingscentrum en het Bedrijveninformatienet. Wanneer nieuwe gegevens beschikbaar komen, kunnen ook parameters of eerder berekende uitkomsten worden aangepast. Methodologische wijzigingen, onzekerheden en resterende datagaten worden daarom expliciet beschreven. Dit is belangrijk voor een zorgvuldige interpretatie van jaarlijkse veranderingen en van de voortgang op de bindende Europese reductiedoelen. De rapportage ondersteunt zo zowel de wettelijke verantwoording als de verdere verbetering van de Nederlandse monitoring. Meer informatie over de meetmethode en eerdere resultaten is te vinden in de eerdere edities van de Monitor[9].

https://doi.org/10.18174/724656, All rights reserved

Voor de 2024 data zijn de voornaamste bronnen en belangrijkste beperkingen als volgt:

Ketenschakel	Voornaamste bron	Belangrijkste beperking
Primaire productie	Verliespercentages uit interviews en productievolumes uit nationale statistieken	Verliespercentages worden niet jaarlijks gemeten
Verwerking en fabricage	Secundaire data en residuele berekening	Onvoldoende primaire data vanuit de levensmiddelenproductie voor voldoende afdekking
Detailhandel	Zelfmonitoring supermarkten[8]	Overige distributie ontbreekt
Restaurants en catering	Schatting restaurants	Andere buitenshuis consumptie onvoldoende afgedekt
Huishoudens	Afvaldata en huishoudelijke onderzoeken (werkelijke metingen)	Interpolatie tussen meetjaren

De ontwikkeling in de tijd is niet in alle ketenschakels met dezelfde zekerheid vast te stellen. Er is aanvullende inzet nodig om de dekking en robuustheid van de nationale cijfers over ketenschakels te verbeteren. Voor de ketenschakels waarop Nederland de voortgang op de reductiedoelstellingen in dit document rapporteert gelden de volgende kanttekeningen:

- *Verwerking en fabricage* Deze uitkomst is afgeleid uit secundaire gegevens over het nationale totaal, verminderd met de volumes die aan de overige ketenschakels zijn toegedeeld. Voedselverspilling uit import, export en binnenlandse handel is in de huidige berekening opgenomen onder verwerking en fabricage. Hier is voor gekozen omdat voor handelsbedrijven nog onvoldoende data beschikbaar is voor een goede inschatting en omdat de handelsbedrijven net als industrie leveranciers zijn aan de detailhandel en gelegenheden voor consumptie buitenshuis. Omdat het volume als restpost wordt berekend, is de uitkomst nog onvoldoende robuust om definitief vast te stellen in hoeverre het bindende reductiedoel van 10% is bereikt.
- *Distributie en consumptie* Deze uitkomst is gebaseerd op een gedeeltelijke afdekking van deze ketenschakels met data vanuit onderliggende sectoren. Het gerapporteerde volume binnen distributie heeft betrekking op de detailhandel[8]. Voor andere levensmiddelendistributie, zoals nationale en internationale handel en groothandel voor horeca, zijn geen afzonderlijke gegevens met voldoende afdekking beschikbaar. De afdekking van buitenshuis consumptie is beperkt tot normale restaurants. Omdat in handel en andere buitenshuis consumptie de activiteiten anders zijn dan huidige data afdekt en omdat de activiteiten zeer divers zijn is voor deze ketenschakel aanvullende data noodzakelijk. Eveneens impliceert dit dat een deel van het totaal volume niet aan deze ketenschakel toegekend wordt. Dit deel van het totale volume zit eveneens in verwerking en fabricage.

Referenties

1 Kaderrichtlijn afvalstoffen (KRA): Richtlijn - 2008/98 - EN - EUR-Lex
2 Food waste reduction targets - Food Safety - European Commission
3 Nieuwe Kaderrichtlijn Afvalstoffen en voedselverspilling in Nederland - Research Portal - Wageningen University & Research
4 Gedelegeerd Besluit over de gemeenschappelijke methode voor het meten van voedselafval: Delegated decision - 2019/1597 - EN - EUR-Lex
5 Samen Tegen Voedselverspilling, Voortgang voedselverspilling in Nederland richting 2030, 2026, https://samentegenvoedselverspilling.nl/kennisbank/kamerbrief-voedselverspilling-2026
6 Voedselverspilling in huishoudens, 2022: Rapport Voedselverspilling 2022.pdf (voedingscentrum.nl)
7 Voedselverspilling in huishoudens, 2025: Rapport Voedselverspilling consumenten mei 2026.pdf
8 Voedselverspilling in Nederlandse supermarkten 2024: Monitor Voedselverspilling: Wat is aan voedsel verloren en verspild in de Nederlandse retail in 2024 - Research Portal - Wageningen University & Research
9 Eerdere edities van de Monitor Voedselverspilling: Find Research outputs - Research Portal - Wageningen University & Research

Het project is uitgevoerd in 2026 in opdracht van het ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur en gefinancierd vanuit beleidsondersteunende onderzoeksgelden. Wageningen Food & Biobased Research heeft haar onderzoek onafhankelijk en integer verricht.

De auteurs bedanken Bas van Huet (Rijkswaterstaat) voor zijn waardevolle bijdrage aan de monitor middels de verdieping van de informatie over de afvalstatistieken.